

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

Pars I. De judiciis & judicialibus. Hoc est de Sententia & re judicata, Executione, Attentatis, Judice, Notario, Advocatis, Procuratoribus, Expensis, & aliis ad materiam judiciorum. Pars II. Relatio Romanæ Curix forensis, ejusque Tribunalium, & Congregationum

**Luca, Giovanni Battista de
Coloniae Agrippinae, 1691**

XLIV. De aliquibus Collegiis, quæ speciem jurisdictionis, ac facultatis saltem voluntariæ habent.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74090](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74090)

rant ministeria hujus Arcis munitioni ac servitio oportuna.

Item tota Civitas Leonina, quae vulgò Burgus appellatur, ultra scilicet pontem dicti Castris S. Angelis; Et quae pro custodia Palatii Vaticani constituit quandam speciem munitionis, contradistincta à reliqua Civitate, sub dicti Praefati Ducis Generalis jurisdictione esse dicitur, unde propterea, ratione populi, qui in hac parte, Civitatis vivit, habebatur formalis curia quae Burgi dicebatur cum Judicibus, civili, & criminali, ac fiscali, & notario, & cum familia armata cum proprio Barifello, & carceribus; Verùm à moderno tempore, sub Alexandro VII. sine praedictio jurisdictionis, ac privilegiorum, ad tollendum inconvenientia, quae ex hujusmodi Curiarum, & Tribunalium multiplicitate oriri solebant, istius Curiae, seu partis civitatis regimen, ex quadam speciali delegatione, commissum est quoque Governatori Urbis; Ducto exemplo ab Innocentio X. immediato praedecessore, qui omnino suppressit aliud Tribunal seu aliam Curiam, quae Marescalli seu Sabellorum appellabatur, & cujus frequens mentio habetur apud illos praesertim practicos, qui de rebus criminalibus agant, & tamen hodie amplius non est in rerum natura; Talis est rerum mundi vicissitudo, atque morum, ac styli mutatio.

Ea tamen circa milites Papae notabilis differentia dignosci videtur, ut non vigeat illa major incompatibilitas inter militiam saecularem aliorum Principum, & clericatum ad effectum vacationis beneficiorum, vel amissionis pensionum ecclesiasticarum ex rationibus, & fundamentis de quibus praesertim in pensionum sedentia. de pension. disc. 46.

DISC. XLIV.

De aliquibus Collegiis, quae speciem jurisdictionis, ac facultatis saltem voluntariae habent.

S V M M A R I V M

- 1 De collegiis publicis Curiae, quae sint.
- 2 De illo Protonotariorum participantium.
- 3 Quando Protonotarii precedant Episcopos, & Archiepiscopos.
- 4 De istius Collegii facultate doctorandi, & creandi Protonotarios.
- 5 De Collegio Abbreviatorum de parco.
- 6 De Collegio secretariorum Apostolicorum, & aliorum officialium Cancellaria.
- 7 De Collegio scriptorum Archivii.
- 8 De illo Advocatorum Consistorialium, ejusque facultatibus.
- 9 De Collegiis Theologorum, & Medicorum.
- 10 De Collegio Cursorum.
- 11 De pluribus Collegiis privatis.
- 12 Praesertim de Collegio Societatis Iesu quod redoleat universitatem studiorum.
- 13 De Collegiis artium & professionum.
- 14 De consulatu Florentinorum.

Ultra Collegia, quae jam in praecedentibus insinuata sunt, nempe; Cardinalium; Auditorum Rotae; Clericorum; Camerae; Et Praelatorum vocantium utriusque Signaturae, quibus contentiosa jurisdictio etiam competit; Alia quoque adsunt Collegia publica, quae licet non contentiosam, aliquam tamen voluntariam habent jurisdictionem, seu aliquas facultates, & praerogativas, nempe

Collegium Protonotariorum Apostolicorum participantium. Istud etenim, ut incidenter alibi insinuatum fuit, est Collegium constitutum ex duodecim Praelatis, qui moderno tempore ad hunc majorem numerum redacti sunt, dum prius erant minoris numeri septenarii, illudque est antiquissimum, in ipsamet primitiva Ecclesia, etiam circa ejus initia, institutum per S. Clementem primum, ut scriberent acta Martyrum; Ideoque praecipuum eorum munus versatur in processibus, qui fiunt super canonizationibus, seu beatificationibus servorum Dei, ob martyrium pro fide, sive ob virtutes eoque Papa Notarios appellat, atque ipsis tantum, in literis, & Constitutionibus Apostolicis hoc attributum proprie antiquitus conveniebat; Verùm quia per quandam extensionem factam per DD. in reservationibus Apostolicis beneficiorum, sub hoc nomine veniunt etiam illi Protonotarii simplices absque Praelatura, qui creantur, non solum per Papam sed etiam ex ejus auctoritate, per istudmet collegium, ac etiam Cardinales, & Legatos, ac Nuntios, & Episcopos assistentes cappellae Pontificiae, in certo numero respectu ve praenito. Hinc propterea hodie stylus est, quando Papa de istis Protonotariis agit, quod eos explicat cum illo adjecto de numero participantium, ut ita distinguantur ab aliis simplicibus.

Istud officium est venale, ratione emolumentorum, valoris scutorum duodecim mille circiter, magis, vel minus juxta temporum contingentias, ex quibus emolumenta crescere, vel decrecere solent, ideoque non habet praetium fixum, sicuti habent clericatus Camerae redolet tamen ratione antiquitatis quandam praetium honorificam, & existimabilem, ideoque pro frequentiori contingentia, penes viros nobiles, & qualificados esse solet; Atque praecedentiam in cappella, aliisque functionibus habet, supra omnes Praelatos, post illos ordinis Episcopalis etiam, supra Auditores Rotae, & Clericos Camerae, quamvis isti constituunt collegia jurisdictionalia, longe majoris jurisdictionis, & existimationis; Quinimò in aliquibus publicis functionibus cernitur, quod praecedunt etiam Episcopos, & Archiepiscopos, in equitationibus scilicet solemnibus, quae fiunt in ingressu Regum, & magnorum Principum, sive eorum Oratorum obedientia.

Siquidem primum locum occupant Episcopi assistentes cappellae Pontificiae, deindeque Protonotarii, atque post eos accedunt Archiepiscopi, & Episcopi, aliique Praelati, juxta eorum ordinem; Idque aliquibus parum informatis, exorbitans videtur; Sed revera non est, ex duplici ratione; primò nempe, quia isti incedunt in habitu solempni cum cappa magna supra rochetum, & cum pileo praetatio supra birettum eodem modo quo Episcopi, & Archiepiscopi assisten-

Assistentes, ac etiam Cardinales in illis solemnibus requiritur, in quibus ipsi interveniunt; Puta associando Pontificem, sive occurrendo alicui Regi, vel magno Principi Urbem ingredienti; Aut etiam Cardinali noviter creato, ultra montes; Et consequenter intrat id, quod generaliter est receptum, inter dignitates, & Canonicos, & alios clericos Cathedralium, & collegiarum, quod scilicet parati præcedunt non paratos, ac etiam ipsum Vicarium Generalem Episcopi, dum alii Episcopi & Archiepiscopi non assistentes, incedunt in habitu domestico seu privato, vestis, & mantelletæ supra roquetum non autem cum habitu solenni.

Et secundò quia Episcopi assistentes & Protonotarii, in huiusmodi functionibus interveniunt ex officio nomine Papæ, tanquam repræsentantes eius Curiam, seu familiam, cujus caput seu primus est Palatii Apostolici Præfectus; Alii verò Archiepiscopi, Episcopi, & Prælati, non mittuntur per Papam, sed voluntariè interveniunt, in obsequium illius Principis, vel Oratoris, ideoque corpus familiæ Papæ, unitum incedere debet, non autem pati intersecationem ab aliis, qui non sint de familia, atque diversum gestant habitum, contra debitum ordinem hierarchicum, vel symmetricum.

Habet autem istud Collegium, ultra dictum jus conficiendi processus canonizationum, vel beatificationum, facultatem creandi aliquos protonotarios inferiores, ac etiam creandi Doctores in utroque jure; Bene verum quod ista facultate parce uti solet, idque forte provenit ex eo quod non de facili hanc viam tenent illi, qui istum gradum assumere volunt ob minorem existimationem de facto, vel ob difficultates, an huiusmodi doctoratus suffragetur, pro illis officiis vel dignitatibus pro quibus requisitus est Doctoratus, in aliqua publica universitate, vel academia; Quamvis enim agatur de Collegio, ideoque sit gradus magis qualificatus, quam ille, qui confertur per singulos qui eandem, ex Papali, vel imperiali concessione habeant facultatem; Attamen, cum non agatur de publica universitate, vel academia studiorum, idcirco aliqua dubitandi ratio subesse videtur.

Aliud est pariter prælatitium collegium Abbriviarorum, qui de parco majori nuncupantur, quorum mentio habita est supra occasione agendi de Cardinali Vicecancellario, & de Cancellaria Apostolica, quod ita aliquam jurisdictionem exercere videtur, atque speciem Tribunalis redolere; circa illud munus expeditionis literarum Apostolicarum, dum quamplures in Cancellaria oriri solent quæstiones, super modo addendi aliquas clausulas, quæ in supplicatione non contineantur, sive contentas extendendi, aut circa alia, quæ deciduntur per eos collegialiter in forma Tribunalis; Atque super isto collegio quamdam celebrem habemus Rotæ decisionem, occasione agendi de quæstione præcedentiæ cum illo officiali Cancellariæ, qui Corrector dicitur. *Seraphin decisio. 716.*

De Secretariorum Apostolicorum collegio actum pariter est supra occasione agendi de Secretario Brevium; Atque inter multos officiales Cancellariæ, quorum mentio pariter habita est in dicta rubrica, Cardinalis Vicecancellari, adsunt quam

Card. de Luca. Relatio Curie Romanæ.

plura collegia, juxta ipsorum officiorum genera, quoniam omnes illi officiales, qui habeant officium ejusdem generis, vel qualitatis, collegium constituunt cum quodam ministro seu officiali, cui cappellani nomen tribuitur, unde propterea collegialiter quamplura negotia explicare solent ad eorum officium respectivè pertinentia.

Alicujus majoris, ac amplioris potestatis videtur Collegium scriptorum Archivii, tam circa ea quæ supra agendo de Præside Archivii insinuata sunt quam etiam circa facultatem creandi Notarios publicos, dum in curia penes istud Collegium residet; Ac etiam circa facultatem legitimandæ bastardos, ad limites tamen constitutionis Pii IV. nempe sine præjudicio venientium ab intestato ut præsertim in materia fideicommissaria frequenter agitur.

Collegium Advocatorum Consistorialium, de quo agitur infra generaliter agendo de Advocatis, & Procuratoribus aliisque Curialibus, aliquam habere videtur jurisdictionem, ac redolere speciem Tribunalis, ob facultatem doctorandi in utroque Jure canonico, & civili, quam nomine publicæ Romanæ Universitatis exercet; Ac etiam ob regimen & administrationem ejusdem Universitatis studiorum, quæ sub nomine Sapientiæ in Curia explicatur, dum coram eis collegialiter congregatis, præsidente illo Cardinali, qui per Papam deputari solet, fit concursus Lectorum, & Professorum ad cathedras vacantes, sive adoptiones majorum.

In eadem Universitate vel Sapientiæ adsunt etiam Collegia Theologorum, & Medicorum scientificorum, qui physici appellantur, ad differentiam chyrurgorum practicum, & mechanicorum; Atque penes utrumque Collegium residet quoque eadem potestas doctorandi in propria professione respectivè.

De collegiis Notariorum agitur infra in eorum particulari Rubrica; Et ultra eos adest collegium Curforum Papæ, quorum officia sunt venalia in numero præfinito, juxta Urbis partes, vel regiones quæ inter ipsos distributa sunt, pro exequendis citationibus Tribunalium, Rotæ, Cameræ & Auditoris Cameræ, ac etiam Iudicum commissariorum, & sacrorum Congregationum; Exceptis Tribunalibus, Vicariis Capitolii, & Gubernatoris, ac etiam Adilium, & Consulum Agriculturæ, quæ sunt Tribunalia privata Urbis potius quam Tribunalia Curie Papæ tanquam Papæ, cujus isti dicuntur Cursores, ideoque dicta alia tribunalia habent proprios mandatarios, qui istud munus gerant, exequendi eorum citationes; Istorumque Curforum munus principaliter versatur circa intimationem cappellarum & Consistoriorum, aliarumque functionum Pontificalium, Cardinalibus & aliis, ac etiam circa Apostolicarum Constitutionum publicationem in acie campi Floræ, ubi in aula ad id destinata unus ex eis per turnum, qui Magister Curforum dicitur, ad quoddam præfinitum tempus residet cum banco, in quo retinentur omnes commissiones jam signatæ, ad effectum illas incapsandi, ut earum vigore procedi valeat; Unde propterea Practici agendo de prosecutione appellationis, adhibent illi terminum obligationis redimendi commissionem à banco Curforum; Atque in eodem loco exposita tenetur tabella indicativa dici,

in qua, post eius indictionem, teneri debet Confistorium, vel Signatura Gratia; aut Iustitiæ; Atque de isto officio agitur præsertim in materia societatum officii, quæ super his officiis frequentius fiunt.

Ista sunt collegia publica; Quamplura verò alia adsunt privata, scholarium, & alumnorum in magno numero, & præsertim exterarum nationum ad eos institutos in sacris literis, ac in aliis pertinentibus ad Fidem catholicam, nempe; Germanorum; Græcorum; Angelorum; Scotorum; Hybernensium; Maronytarum; & aliorum; Ultra quamplura alia collegia, quæ ex privatis, & piis dispositionibus instituta sunt, in quibus adolentes retinentur; Et ultra majora collegia, illud scilicet Propaganda fidei, cuius mentio habita est, agendo de ipsa Sacra Congregatione, ac etiam alterum Societatis Jesu, quod exceptis facultatibus legum, & medicinæ, revera Romanam Universitatem studiorum, potius constituit, vel representat, quoniam licet in Sapientia adsint Professores seu Lectores Theologiæ, Philosophiæ, & aliarum facultatum vel artium liberalium; Attamen videtur potius quoddam studium cerimoniale.

Habentur quoque plura collegia aliquarum artium, & professionum, & præsertim a moderno tempore, illa artium, serici, & lana, cum propriis Consulibus, eorumque, Judicibus, vel Assessores, cum jurisdictione, & causarum cognitione, ultra illos consolat. qui sive ex indultis, sive ex voluntaria conventionione habentur, ut præsertim est consulatus nationis Florentinorum, qui habet proprium Notarium, in cuius officio præsertim eorum Ecclesiam propriam Sancti Joannis Baptistæ hujus industriæ nationis, quæ in Curia, nimium est super omnes alias copiosa negotia explicantur, de ista natione, eiusque Ecclesiæ & privilegiis tit. de Paroch. disc. 24. cum pluribus similibus.

DISC. XLV.

De Oratoribus Regum & Principum, ac Republicanum, & Civitatum.

SUMMARIUM.

- 1 **D**e figura quam faciunt in Curia, Oratores.
- 2 De differentia inter Oratores ordinarios & extraordinarios.
- 3 De distinctione inter Oratores Principum, & Civitatum subditarum.
- 4 Laudatur stylus, ut Civitates etiam subditæ retineant Oratores apud Principem proprium.
- 5 Quale jus attendatur in exemptionibus oratorum Principum.
- 6 De legibus loquentibus de Oratoribus Principum.
- 7 Quod erroneum sit procedere cum regulis legalibus.
- 8 Ideoque ista materia incongrua est juristis.
- 9 Exemptio personarum Oratorum est certa.
- 10 De stylo, & dominio antiqui Imperii Romani.
- 11 Quid de eorum comitibus, & familiaribus.
- 12 De quibus exemptionibus, & franchitiis loquantur Doctores.

13 De eodem circa cognitionem causarum.

14 De eodem de quo n. 7. & 8.

15 De prudenti responso Innocentii X. super debitis contrariis per Oratores.

16 De eodem de quo n. 5. & seq.

Inter illas, publicas, & conspicuas personas, quæ in Curia, magnam faciunt figuram, atque Magistratum speciem redolere videntur, cum ipsius Curia magno decore, ac majestate, Merito censendi veniunt Imperatoris & Regum, aliorumque Principum, & Republicanum, ac aliorum Civitatum Oratores apud Pontificem; Istique sunt duplicis generis. Alii enim extraordinarii dicuntur, qui mittuntur, ut Pontifici noviter erecto, ipsorum Regum, & Principum, aut Republicanum nomine, obedientiam præsentent, illumque in Beati Petri successorem, & Christi Vicarium recognoscant; Alii verò ordinarii, qui apud ipsum Pontificem ejusque Curiam, pro suorum respectivè Regum vel Principum, aut Republicanum negotiis assistunt, ut generaliter in imperatoris, ac Regum, & Principum, & Republicanum Curis, ille promiscuus Oratorum usus habetur.

Differunt autem, extraordinarii, ab ordinariis in aliquibus præminentis, vel honorificis tractatibus, quibus primi, non autem alii potiuntur; Tum circa receptionis, vel audientie magnam solemnitatem, in publico consistorio, prævia duplici solemnitate equitatione, una scilicet in ingressu Urbis, & altera pro admissione ad audientiam cum occurso, & associatione respectivè familiae Papæ aliorumque Prelatorum, & nobilium, juxta ea quæ supra agendo de collegio protonotariorum, ac etiam infra agendo de hujusmodi solemnibus equitationibus recensentur; Tum etiam quod ex ipsorum Principum diversa qualitate, vel præminentia, in diversis Regiis, vel Ducalibus aulis recipiuntur, atque ad Pontificis mensam admittuntur, aliosque honorificos tractatus recipiunt, ut pote Oratores magis solemnes, ratione solemnioris negotii, quod peragunt; Ac etiam quia, ubi de Republicanum, vel Civitatum Oratoribus agitur, ordinarii sunt singulares, nempe unus tantum, qui apud Pontificem assistit; Extraordinariorum verò numerus est major, dum ad universitatem denotandam, quatuor esse solent.

Ordinariorum verò honorifica tractamenta varia sunt pro ipsorum Principum diversa qualitate, ac majori vel minori præminentia; Tam circa modum familiariter alloquendi in aula Summum Pontificem, sedendo super scabello, & capite cooperto ad instar Cardinalium vel respectivè itando capite discooperto; Quam circa alia quæ ad cerimoniarum Magistratos potius pertinent, atque Curiam cerimonialem percutiunt; Ac etiam circa exemptiones & immunitates, quas de jure, vel de facto obtinent ex aliqua tolerantia, & quarum expressio solum, huic relationi congruit.

Adhunc autem effectum, alia hujusmodi distinctio cadit, [sive sint ordinarii sive extraordinarii] inter illos scilicet, Regum, & Principum, ac Republicanum in quibus recognitio, pro